

EMBASSY OF FINLAND
ANKARA

Bu yayın Finlandiya Ankara Büyükelçiliği desteği ile hazırlanmıştır.

5 N ve 1 MÜLTECİ

BASIN MENSUPLARI İÇİN EL KİTABI

Mülteci Kimdir ?
Kimden, Neden ve Nereye Kaçıyorlar
Mültecilerin Korunmasından Kim Sorumludur
Mültecilerin Hakları Nelerdir
Mülteciler, Göçmenler ve Basın
Temel Terimler

5 N ve 1 MÜLTECİ

BASIN MENSUPLARI İÇİN EL KİTABI

5 N ve 1 MÜLTECİ

BASIN MENSUPLARI İÇİN EL KİTABI

Mültecilerle Dayanışma Derneği

Bu kitap parayla satılamaz.
İnsan haklarının yaygınlaştırılması amacıyla yapılan ve
ticari olmayan etkinliklerde serbestçe kullanılabilir.
Kitapta yer alan metinlerin yeniden basımı konusunda lütfen
Mültecilerle Dayanışma Derneği'ne danışınız.

Birinci Baskı: İzmir, 2010

Hazırlayanlar: Orçun ULUSOY, Berivan SARIKAYA
Editör: Cansu AKBAŞ
Yayına Hazırlayan: Derya ÖZGÜZEL

MÜLTECİLERLE DAYANIŞMA DERNEĞİ
Anafartalar Cad. Salepçioğlu Vakıf İşhanı
No. 96/511 Kemeraltı 35250 İZMİR

Telefon/Faks: 0 232 4835421 e-posta: bilgi@multeci.org.tr

İçindekiler

	Mülteci Kimdir ? Kimden, Neden ve Nereye Kaçıyorlar ? Mültecilerin Korunmasından Kim Sorumludur ? Mültecilerin Hakları Nelerdir ?	8 10 12 13
	Mülteciler, Göçmenler ve Basın	16
	Temel Terimler	20
	Kontrol Listesi	29

Önsöz

Vatandaşı oldukları ülkelerde ırklarından, dinlerinden, milliyetlerinden, ideolojik görüşlerinden veya belirli toplumsal gruplara mensubiyetlerinden ötürü işkence, kötü muamele, haksız yere hapsedilme ve hatta öldürülmeleri gibi tehdit ve zulüm altında bulunan kişilerin kendi ülkelerinin sınırını aştıklarında ilk ulaştıkları ülkeden ve uluslararası toplumdaki himaye görme hakları bulunmaktadır.

Bu koruma arayışı, özellikle çatışmaların yoğun olduğu bölgelerden kaçarken, kimi zaman uzun bir yolculuğu da beraberinde getirir ve birden fazla ülkeyi kapsayabilmektedir. Söz konusu koruma arayışı, tüm yaşamlarını geride bıraktıkları bu yolculukla; misafir oldukları ülkelerde, gerek yerel halk gerekse de devlet kurumlarının önyargılarıyla; kültürel farklılıklar, yanlış bilgi ve yönlendirmelerden kaynaklanan sıkıntılarla birleştiğinde, başlı başına bir işkence haline gelebilmektedir.

Asya, Afrika ve Avrupa'nın kesiştiği, önemli bir noktada bulunan Türkiye de, uzun bir süredir, bu insanların yolculuklarında önemli bir durak olmaktadır. Ancak yeterli derecede toplumsal farkındalığın varolmadığı bu alanda mülteciler, çoğu zaman insanlık onuruna yakışmayan şartlarda, umutlarını korumaya, hayatta kalmaya çalışmaktadırlar.

2008 yılı Ocak ayında İzmir'de kurulan Mültecilerle Dayanışma Derneği (Mülteci-Der) hareket halindeki bu insanlara insani ve hukuki yardım sağlamanın yanısıra, toplumda farkındalık oluşturarak, "elbirliği" ile bu soruna çözüm bulmayı amaçlayan, hak temelli, bağımsız bir sivil toplum kuruluşudur. Mülteci-Der olarak bu

hedef doğrultusunda, Ekim 2009-Haziran 2010 döneminde gerçekleştirdiğimiz proje kapsamında İzmir ilindeki STK'lar ve basın mensupları ile biraraya gelerek, sığınmacı, göçmen ve mültecilerin sorunlarını daha görünür hale getirmek, seslerini duyurmak istedik.

Her alanda olduğu gibi iltica ve göç alanında da basında çıkan haberler düşündüğümüzün çok daha ötesinde olumlu veya olumsuz sonuçlar doğurabilmektedir. Tamamen 'iyi niyetle' hazırlanmış bir haber veya basılmış bir fotoğraf, bu alana ilişkin hassas noktalar unutulduğu takdirde, bir yönüyle bir uygulamayı takdir ederken, diğer yönüyle konusunu oluşturan kişilere karşı yabancı düşmanlığının ve nefretin yönelmesine yol açabilmektedir. Proje kapsamında hazırlanan '5 N ve 1 Mülteci', tam da bu noktada, basın mensuplarının haber hazırlarken doğru terminoloji, bilgi ve yaklaşıma kolayca ulaşabilmeleri amacıyla hazırlanmıştır.

İçeriğin oluşturulmasındaki değerli katkıları ve yönlendirmeleri için BMMYK Dış İlişkiler Sorumlusu **Metin Çorabatır** ve Süleyman Demirel Üniversitesi Öğretim Üyesi **Suat Kolukırık'a** çok teşekkür ederiz.

Bu projenin gerçekleşmesi için finansal destek sağlayan **Finlandiya Ankara Büyükelçiliği** ve **Mervi Nousiainen'e** özellikle teşekkürlerimizi sunmak isteriz.

Ve elbette bu projeyi yürüten, elkitabını hazırlayan ekibe; **Orçun Ulusoy, Berivan Sarıkaya, Cansu Akbaş, Yasemin Alpoğa ve Derya Özgüzel'e**, emeklerinin, yollardaki insanlara bir damla da olsa, destek olması umuduyla, sonsuz teşekkürler...

Mülteci Kimdir
Kimden, Neden ve Nereye Kaçıyorlar
Mültecilerin Korunmasından Kim Sorumludur
Mültecilerin Hakları Nelerdir

5 N ve
1 MÜLTECİ

Mülteci Kimdir?

Günlük kullanımda, yazılı ve görsel medyada, siyasi ve idari otoritelerce ve hatta kimi zaman akademik çevrelerde dahi mülteci terimi yanlış kullanılmakta ya da benzeri kavramlarla sıkça karıştırılmaktadır.

Bununla birlikte **Mülteci** kavramının uluslararası hukukta özel ve belirli bir tanımı mevcuttur.

Mültecilerin Hukuki Statüsüne İlişkin 1951 Sözleşmesi (sıklıkla 1951 Sözleşmesi ya da Cenevre Sözleşmesi olarak anılır) mülteci kavramının tanımlandığı ve mülteci haklarının düzenlendiği en önemli uluslararası sözleşmedir. Bu sözleşmenin hayata geçmesinden bu yana milyonlarca insana bu sözleşme kapsamında koruma sağlanmıştır.

1951 yılı temmuz ayında, İsviçre'nin Cenevre kentinde yapılan bir konferans sonrası kabul edilen Sözleşme, iltica hukukunun temel taşı oluşturmuştur. Mülteci teriminin tanımlandığı, hakların ve sorumlulukların belirtildiği ve uluslararası korumanın çerçevesinin çizildiği sözleşmeye günümüzde 144 ülke taraf olmuştur.

1951 Sözleşmesinin 1. maddesinde mülteci şöyle tanımlanır;

“... ırkı, dini, tabiiyeti, belli bir toplumsal gruba mensubiyeti veya siyasi düşünceleri yüzünden, zulme uğrayacağından haklı sebeplerle korktuğu için vatandaşı olduğu ülkenin dışında bulunan ve bu ülkenin korumasından yararlanamayan...kişiler”

Bu tanımın beş önemli bileşeni bulunmaktadır;

- ✓ Mülteci, vatandaşı olduğu ülke dışında olmalıdır.
- ✓ Ülkesinden ayrılma nedeni zulme uğrama korkusu olmalıdır.
- ✓ Zulme uğrama korkusu gerçekçi olmalıdır.
- ✓ Zulüm tehdidi, tanımda belirtilen beş sebepten dolayı olmalıdır. (ırkı, dini ve diğerleri...)
- ✓ Kendi ülkesinde, kendi devletinden koruma bulamama, bu korumadan yararlanamama durumu söz konusu olmalıdır.

Kimden, Neden ve Nereye Kaçıyorlar?

Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliği (BMMYK) rakamlarına göre günümüzde yaklaşık 15 milyon insan mülteci statüsü altında yaşamlarını sürdürmektedir¹.

Elbette hiç kimse tüm yaşamını; ailesini, kariyerini, dostlarını ve neredeyse tüm maddi varlığını, geride bırakarak, sonunu göremediği bir yolculuğa çıkmak, anlamsız bir maceraya atılmak istemez. *Ancak unutulmaması gereken nokta, bu insanların turistik bir gezi için değil, yaşamlarını kurtarmak için evlerinden ayrıldıkları ve uluslararası korumaya ihtiyaç duyduklarıdır.*

İnsanlar pek çok farklı nedenden dolayı evlerinden ayrılmak zorunda kalabilirler; siyasi görüşleri sebebiyle, etnik kökenleri, cinsel yönelim ve cinsiyet kimlikleri ya da bazen yalnızca doğru ve sorumlu gazetecilik ilkelerine sadık kaldıkları için...

Görüşleri, kökenleri veya tercihleri nedeniyle vatandaşı oldukları devletlerin baskıları, silahlı muhalif grupların tehditleri ya da içinde buldukları toplumun ve hatta ailelerinin baskısı, mültecilerin tüm yaşamlarını geride bırakarak, güvenli bir bölgeye kaçmalarına neden olabilmektedir.

¹<http://www.unhcr.org/4c176c969.html>

Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliği verilerine göre 2008 yılı sonunda dünya çapında 10,5 milyon kişi mülteci konumundadır (Filistinli mülteciler hariç)². Sanılanın aksine bu mültecilerin büyük bölümü Avrupa değil Asya'da ve Afrika'da bulunmaktadır. Yaşamları tehdit altında olan milyonlarca insan, öncelikle, kaçtıkları ülkelere komşu olan ve güvenli sayılabilecek diğer ülke topraklarına ulaşmayı hedefler.

Kıtalara göre dağılım şöyledir;

Asya: 3,6 Milyon kişi

Ortadoğu ve Kuzey Afrika: 2,3 milyon kişi

Afrika (Kuzey Afrika hariç): 2,1 milyon kişi

Avrupa: 1,6 milyon kişi

Amerika: 803 bin kişi

² UNHCR Statistical Yearbook 2008 syf:25

Mültecilerin Korunmasından Kim Sorumludur?

Mültecilerin korunması öncelikle devletlerin sorumluluğundadır. Mültecilerin Hukuki Statüsüne İlişkin 1951 Sözleşmesi' ne imza koyan devletler, Sözleşme' de belirtilen hükümler uyarınca mültecileri korumakla hukuken yükümlüdür. Bu yükümlülük, hükümlerin, ırk, din ve menşe ülke ayrımı gözetmeksizin uygulanmasını ve geri göndermemek gibi temel koruma ilkelerine uyulmasını da içermektedir. Temel koruma ilkelerine ilişkin yükümlülük Sözleşme' ye taraf olmayan ülkeler bakımından da geçerlidir.

Ancak bu devletlerin sorumluluğu tek başlarına üstlenmeleri gerekmez. Hem bölgede hem bölge dışında bulunan diğer devletler, mali ve maddi destek vermek suretiyle mültecilerin uluslararası yardıma ihtiyaç duydukları hallerde korunmaları konusunda sorumluluğu diğer devletler ve BMMYK gibi uluslararası kurumlarla paylaşabilirler³.

³Mültecilerin Korunması: Sivil Toplum Kuruluşları için Alan El Kitabı; BMMYK, 2003

Mültecilerin Hakları Nelerdir?

Öncelikle, her mülteci güvenli sığınma hakkına sahiptir. Fakat uluslararası koruma, fiziksel güvenlikten fazlasını içerir. Mültecilere, en azından, ülkede yasal olarak ikamet eden diğer yabancılara sağlananlarla eşit haklar ve her bireyin sahip olması gereken temel ihtiyaçlar dahil olmak üzere yardım verilmelidir⁴.

Bu haklardan başlıcaları şöyle sıralanabilir; din özgürlüğü, medeni haklardan yararlanma özgürlüğü, eğitim hakkı, çalışma hakkı, mesken edinme hakkı, sosyal sigorta ve çalışma mevzuatından yararlanma hakkı, sosyal yardım hakkı.

⁴ 1951 tarihli Mültecilerin Hukuki Statüsüne Dair Sözleşme; 4,13 ila 24 maddeler

● ● ● ● MÜLTECİLER, GÖÇMENLER VE BASIN

5 N ve
1 MÜLTECİ

Mülteciler, Göçmenler ve Basın⁵

Mülteci ve göçmenler bir ülkede varolan kültürel çeşitliliğin parçası olarak değerlendirilseler de, kendilerine özel duyarlılık göstermek, medya kuruluşlarının ve çalışanlarının temel sorumluluklarından biri olmalıdır. Mülteci ve göçmenlerle ilgili medya içeriği oluştururken şu noktalar dikkate alınmalıdır:

✓ Mülteciler ve göçmenlerin, ağırlıklı olarak güç ve olumsuz koşullar nedeniyle vatanlarını terk ettikleri daima göz önünde bulundurulmalıdır. Mülteciler ve göçmenler hakkında olumsuz duygular uyandırabilecek tanımlamalar yapılmamalı, ırkçı ve ayrımcı söylemler kullanılmamalıdır.

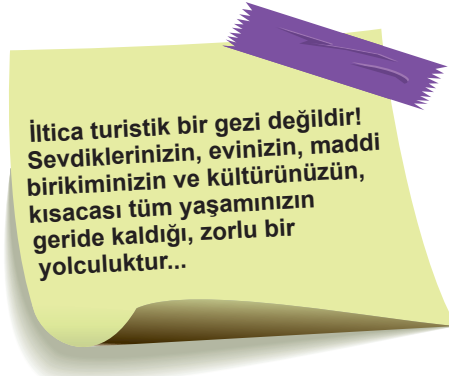
✓ Mülteci ve göçmenlerin hukuki durumları farklılık göstermektedir. Bu nedenle, medya içeriği oluşturulurken doğru terminoloji kullanımı için uzman kuruluşların desteğine başvurulmalıdır.

✓ Herkes için uyulması gereken özel hayatın dokunulmazlığı ile ilgili kurallar mülteciler ve göçmenler için de gözetilmelidir. Konuşulacak kişinin rızası önceden alınarak, kişi konuşması sonrasında karşılaşılabileceği olası riskler konusunda bilgilendirilmelidir.

⁵ TGC, BBC ve British Council'in ortak projesi "Toplumsal Katılımın Sağlanmasında Medyanın Rolü" çalışması sonucunda hazırlanan "Medya ve Çeşitlilik Kılavuzu"ndan alınmıştır.

✓ Mülteci, göçmen ve insan ticareti mağdurlarının gerek kendi, gerekse ülkelerinde bıraktıkları yakınlarının can güvenliği için medyada açık kimlik ve görüntülerinin yayınlanmamasına özen gösterilmelidir.

✓ Mülteci ve göçmenlerin genel olarak içinde buldukları yaşam koşullarının olumsuzluğu dile getirilirken, insan onurunun korunması ilkesine dikkatle uyulmalı, kişiler rencide edilmemelidir.

● ● ● ● ● TEMEL TERİMLER

5 N ve
1 MÜLTECİ

Temel Terimler

Mülteci:

Uluslararası hukukta "mülteci" kavramı, vatandaşı olduğu ülke dışında olan ve "ırkı, dini, tabiiyeti, belirli bir toplumsal gruba mensubiyeti veya siyasi düşüncesi nedeniyle zulme uğrayacağından haklı sebeplerle korktuğu" için vatandaşı olduğu ülkeye dönemeyen veya dönmek istemeyen kişileri ifade etmektedir.

Sığınmacı:

Sığınmacı, mülteci olarak uluslararası koruma arayan ancak statüleri henüz resmi olarak tanınmamış kişilere denir. Bu terim genellikle, mülteci statüsü almaya yönelik başvurularının hükümet ya da Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliği (BMMYK) tarafından karara bağlanmasını bekleyen kişiler için kullanılır.

Biliyor muydunuz; Dünyadaki en eski ve en büyük mülteci grubu Filistinlilerdir. Tüm mülteci nüfusunun yaklaşık 1/3'ü Filistinlidir ve 60 yıldır Gazze şeridi, Ürdün, Batı şeria başta olmak üzere, dünyanın pek çok ülkesinde yaşamlarını sürdürmeye çalışmaktadırlar.

Dünya'da Göçmenler Birleşmiş Milletler verilerine göre 2007 yılı başında, dünya çapında 190 milyonu aşkın bir göçmen nüfusu mevcuttur ve 64 milyon göçmenin bulunduğu Avrupa, 44 milyon göçmeni ağırlayan Kuzey Amerika bu nüfusun yarısından fazlasına ev sahipliği yapmaktadır⁶.

Göçmen:

Göçmen; esas olarak, ülkesinden, zulme uğrayacağından korktuğu için değil, **ekonomik nedenlerle ayrılan kişiler** olarak tanımlanabilir. Göçmenler, vatandaşı oldukları ülkelerin korumasından yararlanmaya devam ederken, daha iyi bir yaşam standardına kavuşabilmek için, kendi istekleri ile bu yolculuğa çıkarlar.

⁶ Birleşmiş Milletler Ekonomik ve Sosyal İşler Nüfus Bölümü raporu için bkz; http://www.un.org/esa/population/publications/2006Migration_Chart/2006IttMig_chart.htm

Refakatsiz Küçük;

Refakatsiz bir çocuk (küçük) "anne ve babasından ayrılmış olan ve hukuk veya geleneğe göre kendisinden birinci derecede sorumlu olacak birinin bulunmadığı" kişidir. Refakatsiz çocukların sayısı ülkeden ayrılmanın nedenleri ve şartlarına göre büyük oranda değişmektedir. Fakat (bilimsel olmayan bir genellemeyle) refakatsiz çocukların mülteci nüfusunun yüzde 2 ila 5'ini oluşturduğu tahmin edilmektedir (Bu rakam farklı ülkeler ve bölgelerde değişiklik göstermektedir)⁷.

Ülkesinde Yerinden Edilmiş Kişiler (IDP):

Ülkesinde yerinden edilmiş kişi ya da sıkça kullanılan şekliyle IDP (İngilizce; internally displaced person tanımının kısaltması); "zorla ya da zorunda kalarak evlerinden veya sürekli yaşamakta oldukları yerlerden, özellikle silahlı çatışmaların, yaygın şiddet hareketlerinin, insan hakları ihlallerinin veya doğal ya da insan kaynaklı felaketlerin sonucunda veya bunların etkilerinden kaçınmak için, uluslararası düzeyde kabul görmüş hiçbir devlet sınırını geçmeksizin kaçan ya da bu yerleri terk eden kişiler ya da kişi grupları⁸" olarak tanımlanmıştır.

Mülteci tanımından en önemli farkı; Mülteci, vatandaşı olduğu ülke sınırları dışında olan kişileri işaret ederken, ülkesinde yerinden edilmiş kişiler için bu şart aranmamaktadır.

⁷ Daha ayrıntılı bilgi için; Sınırlar Ötesi Umutlar; Mülteci Çocuklar, Önder Beter, SABEV Yayınları

⁸ Ülkesinde Yerinden Edilmiş Kişilere İlişkin Kılavuz İlkeler, Giriş Bölümü; paragraf 2; BMMYK

Dünya'da ve Türkiye'de Yerinden Edilmiş Kişiler:

2007 yılı sonunda dünya çapında 26 milyon kişinin kendi ülkesinde yerinden edildiği tahmin edilmektedir ve bu sayının yaklaşık yarısı -12,7 milyon kişi- Afrika bölgesinde yaşamaktadır. Türkiye'de ise Başbakanlık Devlet Planlama Teşkilatı tarafından desteklenen ve Hacettepe Üniversitesi Nüfus Etütleri Enstitüsü tarafından yapılan araştırmaya göre, 2006 yılı sonunda, 950.000-1.200.000 kişinin yerinden edilmiş olduğu tahmin edilmektedir⁹.

⁹ Türkiye Göç ve Yerinden Olmuş Nüfus Araştırması, Hacettepe Üniversitesi Nüfus Etütleri Enstitüsü Araştırma Raporu; http://www.hips.hacettepe.edu.tr/tgyona/TGYONA_rapor.pdf

İklim Mültecileri / Çevresel Mülteciler:

Çevresel mülteciler ya da daha sık ama görece yanlış kullanılan ifadesiyle iklim mültecileri, 1980'li yılların ikinci yarısında gündeme gelmeye başlayan bir terimdir.

İklim mültecileri kavramı, günümüzde yaşanan küresel ısınma ve iklim değişikliği ile bağlantılı olarak yerinden olan insanları ifade etmektedir. **Çevresel mülteciler** ise daha geniş bir kavram olarak, erozyon, çölleşme, ormansızlaşma, hava ve su kirliliği, su baskını gibi çevresel değişikliklerin, seller, volkanlar, toprak kaymaları ve depremler gibi doğal felaketlerin ve sanayi kazaları, radyoaktivite gibi insan kaynaklı felaketlerin yerinden ettiği insanlar olarak tanımlanmaktadır¹⁰.

¹⁰ Göçler Çağı, Modern Dünyada Uluslararası Göç Hareketleri; Stephen Castles, Mark J. Miller; [2008] İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları; Syf;146

İnsan Kaçakçılığı /İnsan Ticareti:

Sıklıkla karıştırılan bu iki kavram, aşağıdaki tanımlardan da anlaşılacağı üzere hukuki anlamda oldukça farklı terimlerdir. Temel olarak, insan ticaretinde, kişiler istekleri dışında farklı şekillerde "kullanılırken", insan kaçakçılığı bu kişileri bir yerden başka bir yere götürmek ile sınırlı kalmaktadır.

İnsan ticareti; kuvvet kullanarak veya kuvvet kullanma tehdidiyle ya da diğer bir biçimde zorlama, kaçırma, hile, aldatma, nüfuzu kötüye kullanma, kişinin çaresizliğinden yararlanma veya başkası üzerinde denetim yetkisi olan kişilerin rızasını kazanmak için o kişiye ya da başkasına kazanç veya çıkar sağlama yoluyla kişilerin istismar amaçlı temini, bir yerden bir yere taşınması, devredilmesi, barındırılması veya teslim alınmasıdır.

Genellikle, kadınlar cinsel amaçlı ve ev işlerinde çalıştırılmak, çocuklar uluslararası evlat edinmeye aracılık, cinsel amaçlı veya pornografide kullanılmak, zorla çalıştırılıp dilencilik ve seyyar satıcılık yaptırılmak, erkekler ise ağır işlerde çalıştırılmak ve tehlikeli işlerde kullanılmak suretiyle insan ticaretinin mağduru olmaktadır¹¹[1].

İnsan kaçakçılığı ise sığınmacı, göçmen ya da mültecilerin buldukları ülkelerden yasadışı yollarla bir başka ülkeye gitmelerine aracılık edilmesi veya doğrudan götürülmeleridir.

¹¹ Uluslararası Göçmen Kaçakçılığı ve İnsan Ticareti; Ahmet Firat; <http://www.taa.gov.tr/dersnotlari/GocmenKacakciligiveInsanTicareti.doc>

Geri Göndermeme İlkesi (Non-refoulement İlkesi):

Mültecilerin Hukuki Statüsüne İlişkin 1951 Sözleşmesi'nin en önemli unsurlarından ve uluslararası hukukun geleneksel temel kuralını oluşturan, zulüm riski olan yere geri göndermeme (non refoulement) ilkesi; devletlerin, **bir mülteciyi, ırkı, dini, tabiiyeti, belli bir sosyal gruba mensubiyeti veya siyasi fikirleri dolayısıyla hayatı ya da özgürlüğü tehdit altında olacak ülkelerin sınırlarına, her ne şekilde olursa olsun geri göndermemesi veya iade etmemesini** tanımlamaktadır.

Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliği:

Birleşmiş Milletler (BM) mülteci örgütü olan Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliği (BMMYK) , BM tarafından, dünya çapındaki mültecileri korumak için yapılan uluslararası hareketleri düzenlemek, liderlik etmek ve mülteci sorunlarını çözmekle yetkilendirilmiştir.

BMMYK, 1 Ocak 1951 tarihinde, Birleşmiş Milletler Genel Kurulu tarafından kurulmuş ve çalışmalarına, İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra bir milyondan fazla Avrupalı mülteciye yardım ederek başlamıştır.

Merkezi İsviçre'nin Cenevre kentinde bulunan BMMYK, kuruluş tüzüğünde yer aldığı üzere, mülteciler için uluslararası koruma sağlar ve mülteci sorunlarına kalıcı çözümler bulmak için hükümetlerle birlikte çalışır.

Coğrafi Kısıtlama:

Türkiye 1951 Sözleşmesi'ni "**coğrafi kısıtlama**" ile imzalamıştır. Bu kısıtlamaya göre, Avrupa ülkeleri dışından gelen sığınmacılara Türkiye'de mülteci statüsü tanınmamaktadır. Bunun yerine, Sözleşme hükümlerine göre mülteci statüsü taşıyan kişileri "**sığınmacı**" olarak tanımlamakta ve üçüncü bir ülkeye yerleştirilene dek **geçici koruma sağlamaktadır**. 144 ülkenin taraf olduğu 1951 Sözleşmesi'ne bu kısıtlamayı getiren sadece 4 ülke mevcuttur; **Kongo, Madagaskar, Monako ve Türkiye.**

KONTROL LİSTESİ

5 N ve 1 MÜLTECİ

Kontrol Listesi

Basın mensupları için farklı kültürlere ve toplumsal çeşitliliğe dair haber hazırlarken kullanılacak örnek kontrol listesi¹².

- Hazırlayacağınız konu, hikaye ve insanlara ilişkin kişisel varsayımlarınızın, olumlu ya da olumsuz önyargılarınızın farkında mısınız?
- Kullanacağınız görüntü, kelime, ses ve müziğin gücünün farkında mısınız?
- Hazırladığınız haber ile bağlantılı olmasa dahi etnik kökenden bahsettiniz mi?
- Konuya ilişkin terimleri yerinde ve doğru kullanıyor musunuz?
- Daha deneyimli ve farklı arka plana sahip meslektaşlarınızdan ve uzmanlardan görüş aldınız mı?
- Görüşeceğiniz kişileri konuyla ilgili olduğu için mi yoksa daha fazla ilgi çekmesini beklediğiniz için mi seçtiniz?
- Farklı seslere ve görüşlere yer verdiniz mi?
- Farklı bir açı bulup, öyküyü derinleştirdiniz mi?
- Hakim görüşü, karşı kaynaklar bulmaya çalışarak, sorguladınız mı?
- Hikayeniz klişeleri, ön yargıları ve genel kamuoyu yargılarını desteklemekten öteye gidiyor mu?
- Hikayenizin okuyucular, dinleyiciler ve izleyicilerin olduğu kadar, o hikayenin konusu olan insanların yaşamlarına olabilecek etkisini de göz önüne aldınız mı?
- Sizden farklı olan kültürlere ve bu kültürlerden gelen hikayeleri dinlemeye açık mısınız?

¹² Bu kontrol listesi, *The Diversity Toolkit*'te (FRA; 2007) bulunan liste temel alınarak hazırlanmıştır.

**Mülteci Hakları Alanında Çalışan STK'lar
İletişim Listesi**

Mültecilerle Dayanışma Derneği
Anafartalar Cad. Salepçioğlu Vakıf İşhanı
No. 96/511 Kemeraltı 35250 İzmir
T/F: 0 232 4835421

Helsinki Yurttaşlar Derneği
Mülteci Destek Programı
Tomtom Mah. Kumbaracı Yokuşu
No:50 Daire: 3 Beyoğlu 34433 İstanbul
T: 0 212 2924830 F: 0 212 2924833

Uluslararası Af Örgütü
Türkiye Şubesi Mülteci Koordinatörlüğü
Tunus Cad. Köprülü Apt.
No: 6/19 Kızılay Ankara
T: 0 312 4188340 F: 0 312 4188341

Türkiye İnsan Hakları Vakfı
Sığınmacı Projesi Ofisi -Van
Hastane 2 Caddesi Göksoy İşmerkezi
Kat:3 No:17 Van

Sığınmacılar ve Göçmenlerle Dayanışma Derneği
Cinnah Caddesi 27/7
Çankaya Ankara
T/F: 0312 427 55 83

İnsan Kaynağını Geliştirme Vakfı
Yeniçarşı Cad. No: 34
Beyoğlu 34433 İstanbul
T: 0 212 2931605 F: 0 212 2931009

Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliği
Türkiye Temsilciliği
Tiflis Cad. 552. Sok. No:3
Sancak Mah. 06550 Ankara
T: 0 312 4097000 F: 0 312 4412173

İnsan Hakları Araştırmaları Derneği

Sağlık Mah., Marmara Sok.. No: 46-3 Kolej ANKARA

T/F: 0 312 4318876

İnsan Hakları Derneği

Necatibey Cad. No:82 /11-12 (6.kat) Demirtepe 06430 ANKARA

T: 0 312 2303567-68-69 F: 0 312 2301707

Mazlumder (Genel Merkez)

Mithatpaşa Caddesi No: 62/4 Kızılay/ANKARA

T: 0 312 4181046, 0 312 4181046 F: 0312 4187093

İnsan Hakları Gündemi Derneği

Güniz Sok. No. 38/8 Kavaklıdere 06700 ANKARA

T: 0312 4280610-11 F: 0312 4280613